

BİZE BİZDEN YAKIN

Yakınlık denilince insanın aklına, öncelikle, mesafe yakınlığı gelir. Halbuki, günlük hayatımızda yakınlığı daha farklı şekilleriyle de kullanırız; yakın akrabam, cana yakın, gelmesi yakın gibi.

Bütün mekânları yaratan Allah, mekândan münezzehtir olduğuna göre, O'nun bize yakınlığı yahut bizim O'nun yakınlığını talep etmemiz elbette mekân ve mesafe boyutunda düşünülemez.

İnsan sûresinin ilk iki ayetinde şöyle buyrulur:

“İnsanın üzerine uzun devirden öyle bir zaman geçti ki (o vakit) o, anılmaya değer bir şey bile değildi. Şüphe yok ki, biz insanı birbiriyle karışık bir damla sudan (nutfeden) yarattık. Onu imtihan ediyoruz. Bu sebeple onu işitici, görücü yaptık.”

İşte biz henüz anılacak bir halde değilken, Allah'ın ilminde mevcut idik. Onun ilmi bize yakındı, biz ise henüz ortada yoktuk.

Sonra bizi karışık bir nutfeden yarattı, nutfe halinde iken de biz Rabbimizi bilmekten çok uzaktık, o ise bize bizden daha yakındı.

Bir sonraki kademedede, ana rahminde dokuz aylık bir terbiyeden geçtik. Gözümüz ve kulağımız o karanlık âlemde bedenimize yerleştirildi. Diğer bütün organlarımız da bizim için en faydalı olacak biçimde ve özellikle yaratıldılar ve bedenimizin en uygun yerine konuldular. Rabbimiz bütün bunları yaratırken bize bizden yakın idi. Biz ise O'nu bilmekten ve tanımaktan henüz çok uzaktık.

Dünyaya geldik, iman ile şereflendik, bizi yaratan ve ana rahminde terbiye eden Rabbimizi tanımaya başladık. O'nun **Rahmân** ve **Rahîm** olduğunu, sıfatlarının sonsuz ve mutlak olduğunu, mahlukatına benzemekten münezzehtir olduğunu öğrendik. Bu imanımız ve marifetimiz bizi Rabbimize yaklaştırdı. Ama, O'nun zâtını bilmekten, sıfatlarının mahiyetini bilmekten yine sonsuz derece uzaktayız.

Bu âlemi ve içindeki her şeyi yaratan Allah, bize bizden daha yakındır; zira biz henüz ortada yokken bu muhteşem ve harika âlemi bizim için ve bize göre yaratmış bulunuyor. Biz ise O'nun cemal ve kemalini hakkiyle idrakten çok uzağız.

Her varlığı yokluktan kurtarıp varlık alemine getiren Allah'tır. Bu varlıkların hiçbiri ne

---

zatiyla, ne sıfatlarıyla Allah'ın zatına ve sıfatlarına benzemezler. Zira, zatlari da mahluktur, sıfatları da. **“... Hiçbir şey O'nun misli gibi olmadı.”**(Şura, 42/11) ayetinin kati haberiyle, Allah hiçbir mahlukuna benzemez. Öyle ise, hiçbir varlık O'nun zat ve sıfatlarının mahiyetini hakkıyla bilemez. Bu noktada her varlık O'na sonsuz uzaktır. O ise, bütün varlık aleminde İlâhî sıfatlarıyla icraatta bulunduğu için her şeye kendi varlıklarından daha yakındır.

Bu hakikatin küçük bir misalini insanların eserlerinde de hayalen seyredebiliriz. Selimiye Sinan'ın eseridir. **Selimiye'nin kendinden haberi yoktur, ama Sinan onu bütün özellikleriyle bilir, zira o eseri planlayan ve yapan odur.** Selimiye, Sinan'ın mahiyetini bilmekten çok uzaktır, o ise eserine çok yakındır. Mimar ve eseri arasında böyle bir yakınlık ve uzaklık münasebeti olursa, yaratıcı ile yaratılanlar arasında bu hakikatin sonsuz derece ileri bir derecede hükmetmesi gerekmez mi?

Cenâb-ı Hakk'ın varlığı bütün varlıklardan öncedir, zira onları yaratan O'dur. Yine bütün varlıklar ölümü tattıklarında O'nun mukaddes varlığı yine devam eder. Nur Külliyyatında **“Ve Yümit”** bahsinde verilen o harika misali hatırlayalım. Akan bir ırmakta kabarcıkların parlayıp gitmelerinden şu ders çıkarılıyordu: Kabarcıklar parlamalarıyla güneşin varlığını, sönüp gitmeleriyle de onun devam ve bekasını ilan ediyorlardı.

İşte o parlayan ve sönüp giden kabarcıklar güneşten çok uzaktırlar, güneş ise onlara ışık vermesi cihetiyle onlara kendilerinden daha yakındır.

Nur Külliyyatı'ndan konumuzu aydınlatan bir hakikat dersi:

“Nasıl ki güneş, kayıtsız nuruyla ve maddesiz aksi cihetiyle; sana, senin ruhun penceresi ve onun âyinesi olan gözbebeğinden daha yakın olduğu halde; sen, mukayyed ve maddede mahpus olduğun için ondan gayet uzaksın...”(1)

Güneşin maddesi kayıtlıdır ve bize ulaşmaz; ama ışığı kayıtsızdır. İşte o kayıtsız nur, gözbebeğimize ulaşır, onda aksini gösterir; görmemizi sağlar. Biz parmağımızı gözümüze sokamadığımızı göre, güneş, ışığıyla bize bizden daha yakın demektir. İlâhî sıfatların hücrelerimize, atomlarımıza kadar icraatta bulunması cihetiyle Allah bize bizden daha yakındır.

Mesnevî-i Nuriye'de insanın ancak **“nebatî cismaniyet ve hayvanî nefis”** mertebelerini aşip **“kalp ve ruhun derece-i hayatına”** girmekle bu **“geniş dünyadan daha geniş bir daire-i hayat, bir alem-i nur”** bulacağı beyan edilir.

İnsanın bitkilerle ortak olduğu cihet, torağa atılan bir çekirdek gibi onun da ana rahminde benzer bir gelişme göstermesi, oradaki gelişmesini tamamladığında

---

dünyaya gelmesi ve büyümesini burada sürdürmesidir. Hayvanlarla ortak yönleri ise yemesi, içmesi, görmesi, işitmesi ve onlara benzer bir şekilde çoğalmasdır.

İnsanın hayatta kaldığı sürece bu iki tip faaliyetten tamamen kopması elbette düşünülemez. Ancak bu faaliyetleri kalp ve ruha hizmet ettirmek insanı Rabbine yaklaştırırken, aksini yapmak, yani ruh ve kalbini cismine hizmet ettirmek insanı O'nun marifetinden ve rahmetinden uzaklaştırır. Yani, insanın bu iki alt kademeyi aşp, onlardan geçip kalp ve ruhun sahasında dolaşması, yemeyi, içmeyi ve şehvanî arzularını değil anlamayı ve inanmayı ön plana çıkararak manen terakki etmesi onu Rabbine yaklaştırır.

İlk iki cihette boğulup kalan insanların kalpleri nefislerine, ruhları cisimlerine mağlup olur ve bu gibi kimselerin Allah'a yakınlık kazanmaları çok zordur.

İman ve küfür birbirinin zıddıdır. Birine yakınlaşmak insanı diğerinden uzaklaştırır.

Tevhid ve şirk de birbirinin zıddıdır; aynı hüküm bunlar için de geçerlidir.

Keza, salih ameller insanı Rabbine yaklaştırırken, isyanlar O'nun rahmetinden uzaklaştırır.

Bir hadis-i kutsinin baş kısmının mealini naklederek konuyu noktalayalım:

“Kulum bana en fazla farzlarla yaklaşır, sonra nafilelerle...”(2)

Demek ki, Allah'a yaklaşmanın yolu farzları tam olarak yerine getirmekle birlikte, sünnetlere ve sair nafîle ibadetlere de elden geldiği kadar riayet etmekten geçiyor.

Bu yolun zıddı olan günahlar ve isyanlar insanı Allah'ın rahmetinden uzaklaştırır ve O'na yakınlık kazanmasına engel olurlar.

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, On Altıncı Söz.](#)

(2) bk. *Buhârî, Rikak 38.*